

Mongeri Evi'nin belleğine yolculuk

HAZAL ÖZLÜ

Hazal.Ozlu@milliyet.com.tr

Bozlu Art Project'in sanatsal etkinliklere ev sahipliği yapan Şişli'deki mekânı tarihî Mongeri Evi, Dr. Özlem Inay Erten küratörlüğündeki "Hafıza Sarayları" başlıklı sergiye ev sahipliği yapıyor. Sergide yer alan fotoğraflar, belgeler ve sanat yapıtları tüm yaşanmışlıklara göz kırpan birer imge olarak, sanatseverleri Türkiye'nin siyasi, sosyal ve kültürel değişimleri üzerine düşünmeye davet ediyor.

Meliha Sözeri, Server Demirtaş ve Evren Erol'un yapıtlarını "Hafıza Sarayı" kavramı etrafında bir araya getiren serginin küratörü Erten, "Anıların gölgesindeki anıtsal mimari eserlere, kolektif belleğe dair izler üzerinden yaklaşılmaya çalıştığımız sergide bu düşüncenin yansımalarını güncel sanat pratikleri üzerinden deneyimlemek mümkün olacak" diyor.

Hafıza Sarayı tekniği, Antik Roma'dan bu yana, inanılması güç

hafıza özelliklerini elde etmek için kullanılan bir yöntem. Asırlardır kullanılan bu teknik, daha önceden bildiğimiz yerleri iyi hatırlatabildiğimiz fikrine dayanmakta. "Hafıza Sarayı" ifadesi, çok iyi bildiğimiz ve kolaylıkla görselleştirebileceğimiz bir yer konusunda metafor olarak kullanılır. Hafıza Sarayı eviniz ya da işe giderken kullandığınız yol olabilir. Aşına olduğunuz bu yer, bilgiyi kaydedip gerekli gördüğünüzde kullanmak üzere oradan çıkaracağınız mekândır. Adını bu teknikten alan sergi, İtalyan asıllı mimar Giulio Mongeri'nin yaşamı ve Mongeri Evi'nin tarihine odaklanarak arşivsel bilgiler eşliğinde mekân ve bellek ilişkisini sorguluyor.

"Hafıza Sarayları" sergisi, Bozlu Art Project'e ev sahipliği yapan Mongeri binasının tarihine odaklanarak arşivsel bilgiler eşliğinde mekân ve bellek ilişkilerini sorguluyor. Pandemiyle farklı anlamlar kazanan "ev" kavramına vurgu yapan küratör Özlem Erten, sergiyle "Mekânların belleğiyle belleğimizdeki mekânlar hangi noktada kesişir?" sorusunu gündeme getiriyor.

MONGERİ EVİ'NİN DÖNÜŞÜMÜ

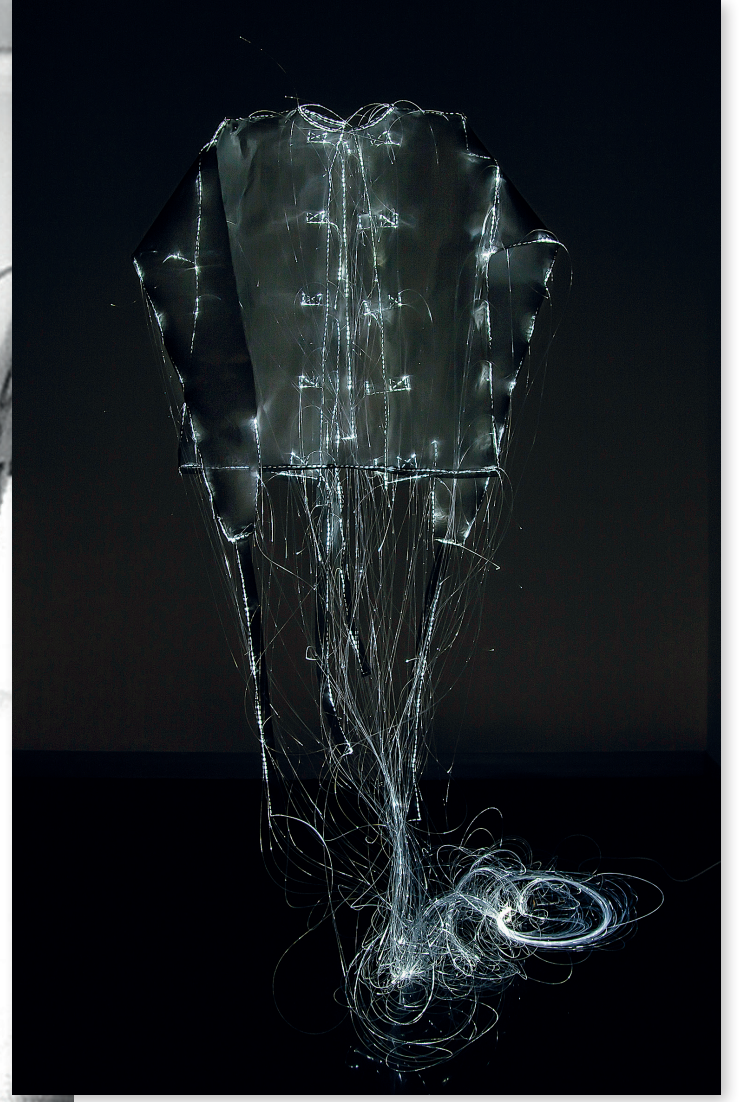
Sergi, Sultan Abdülmecid'in (1839-1861) saray doktoru ve Türkiye'de modern psikiyatrinin kurumsallaşmasında önemli rolü olan Dr. Luigi Mongeri'den (1815-1882) başlayıp mimarlık tarihinde iz bırakan önemli isimlerden olan oğlu mimar Giulio Mongeri'nin (1873-1951) İstanbul'dan İtalya'ya uzanan yaşam öyküsünü ve Cumhuriyet'in ilk yıllarında Sadıkoğlu Ailesi için yapılan Mongeri Evi'nin Pakize Tarzi Kliniği, Ataman Kliniği, Yüzyıl Işıl İlkokulu gibi isimler olarak zaman içinde geçirdiği değişimleri ortaya koyuyor .

MEKÂNLARIN BELLEĞİNE DAIR

Özlem Erten, küratörlüğünü üstlendiği sergiyle ilgili olarak "ev" kavramının pandemi süreciyle birlikte herkesin zihninde farklı bir anlam kazanmasına vurgu yaparak şöyle diyor: "Mekânların yaşam öyküleri de insanların yaşam öykülerine benzer mi? Mekânların belleğiyle, belleğimizdeki mekânlar hangi noktada kesişir? Buna benzer sorular eşliğinde anıların gölgesindeki anıtsal mimari eserlere, kolektif belleğe dair izler üzerinden yaklaşılmaya çalıştığımız sergide izleyici bu düşüncenin yansımalarını deneyimleme fırsatı bulacak."

Erten, sanatseverleri Türkiye'nin siyasi, sosyal ve kültürel değişimleri üzerine düşünmeye davet ediyor.

◀ Sözeri, bir deli gömleğinin temsili olan “Sınır Uçları” adlı çalışmasının Mongeri Evi’nin baba imgesine işaret ettiğini söylüyor.

MELİHA SÖZERİ

DELİLİĞİN EVRENİNE İNSANİ YAKLAŞIM

“Bu sergide yer alan ‘Sınır Uçları’ isimli çalışmamda bir deli gömleğinin temsili görürüz. Gömlek imgesi deliliğe giydirilen şeffaf bir kılıftır. Bu kılıfın içerisinde bulunan hafıza deposu, deliliğin (ışıklı) olasılıklar evreninin sınırlarını genişleten sinir uçlarının açıkta kaldığı yeni bir anatomiye işaret etmekte. ‘Hafıza Sarayı’ sergisine tutunduğu nokta ise Sultan Abdülmecid döneminde (1839-1861) saray doktoru olan ve Türkiye’de modern psikiyatrinin kurumsallaşmasında önemli rolü bulunan Dr. Luigi Mongeri ile olan ilişkisi... Dr. Luigi Mongeri dönemi içerisinde çok ilerici yaklaşımlar ile deliliğin evrenine insani olan yaklaşımı ile bir duruş sergilemekte. ‘Never Endings / Sınır Uçları’ isimli çalışma aynı zamanda Mongeri Evi’nin ‘baba’ imgesine işaret etmekte.”

> Erol'un 2016 tarihli "Aklın Yarat(t)ıkları" isimli serisinden "No. 7" adlı çalışması.

EVREN EROL

GEÇMİŞ VE GELECEK ARASINDA DÜĞÜMLENMİŞ BİR DOĞUM İMGESİ

"Sergideki heykelim, 'Aklın Yarat(t)ıkları' başlıklı bir serinin parçası. Geçmiş ve gelecek arasında düğümlenmiş günümüz toplumlarında, bireyin bilinçaltında yaşadığı sevginin ve şiddetin kaynağını bir doğum imgesi üzerinden sorgulamakta. Bir sanat yapıtı, kendi varoluş kavramlarıyla sunulduğu mekânın hafızasında yer alan farklı imgelerle de bütünleşebilir. Bu yanılla, uzun yıllar bir doğum ve cerrahi kliniğine ev sahipliği yapan Mongeri Evi'nin belleğine, anılarına, günümüzden bir selam yollayacağımı düşünüyorum."

34

SERVER DEMİRTAŞ

MAKİNE ESTETİĞİNE KAVRAMSAL SORGULAMA

Server Demirtaş, bir arkadaşından esinlenerek ortaya koyduğu "Düşünen Kadın Makinesi" isimli heykelinde insanın ruh hâline odaklanıyor. Oldukça yavaş hareketleri ve tüm devinimi içinde kendi içine kapalı bir dünyası olan heykel, uzun yıllar boyunca bir doğum kliniğine ev sahipliği yapan Mongeri Evi'nin belleğine göz kırpan bir imge olarak sergide yer alıyor. Mekân ile kurduğu ilişkisi neticesinde evin ameliyathane odalarından birinde sergilenen eser, doğumunu bu binada yapan kadınların zihinlerinde canlanan anılarla mekânın hafızası bağlamında bir bağlantı kuruyor. **MS**

Bozlu Art Project Mongeri Binası /
<https://www.bozluartproject.com/> /
Bitiş tarihi: 14 Ağustos 2021

> Demirtaş, "Düşünen Kadın Makinesi" isimli eseriyle insanın ruh hâline odaklanıyor.

İş Sanat'tan Sezona Klasik Veda

35

İş Sanat 21. sezonunu cazdan klasik müziğe uzanan geniş konser seçkisi ve özel projelerle tamamlıyor.

İş Sanat, pandemi sebebiyle çevrim içi gerçekleştirdiği "Umut ve Dayanışma" sezonuna, açılış konserini de gerçekleştiren İstanbul Ensemble ile veda ediyor. Şef Serdar Yalçın yönetimindeki çoğunluğu bağımsız çalışan müzisyenlerden oluşan topluluğun konseri 28 Mayıs saat 20.30'da İş Sanat'ın YouTube kanalında yayında olacak. Konser, ilk gösterim tarihinden itibaren yıl boyunca izlenebilecek.

YENİ TÜRKÜ'DEN ANNELER GÜNÜ KONSERİ

Derya Köroğlu (vokal, akustik gitar), Erkin Hadimoğlu (klavye, vokal), Furkan Bilgi (klasik kemençe, ud, vokal), Sezer Alemdar (bas gitar), Serdar Barçın (flüt, saksafon), Bahadır Tanrıvermiş'ten (davul) oluşan Yeni Türkü'nün Anneler Günü özel konseri ilk gösterim tarihi olan 9 Mayıs saat 20.30'dan itibaren izlenebilecek.

İŞ SANAT'TA CAZ ESİNTİLERİ

İş Sanat sezonun son caz konserini "Almagest Quintet" ile gerçekleştirecek. Sabri Tuluğ Tırpan (piyano), Volkan Öktem (davul), Eylem Pelit (bas gitar), Hamdi Akatay (perküsyon) ve Cenk Erdoğan'ın (gitar, yaylı tanbur) İş Sanat konseri

için bir araya geldikleri Almagest Quintet'in repertuarında bu sene aramızdan ayrılan Chick Corea'nın eserleri de yer alıyor. Konserin ilk gösterimi 7 Mayıs Cuma saat 20.30'da gerçekleşecek.

ÜMIT BESEN, PAMELA VE EDA BABA İLE BAYRAM NEŞESİ

Arabesk ve fantezi müziğin öncüsü Ümit Besen'in Ramazan Bayramı için özel hazırladığı konserine Pamela ve Eda Baba konuk oluyor. Ümit Besen'in sevilen şarkılarının seslendirileceği konserin ilk gösterimi 13 Mayıs saat 20.30'da izlenebilecek.

SATTAS, CEZA VE MELEK MOSSO 19 MAYIS'I KUTLUYOR

Reggae müziğin ülkemizdeki önemli temsilcisi Sattas, Ceza ve Melek Mosso ile İş Sanat'ta 19 Mayıs Gençlik ve Spor Bayramı'nda unutulmaz bir konsere imza atacak. Konser, ilk gösterim tarihinde saat 20.30'dan itibaren izlenebilecek. Tüm etkinlikler ilk gösterim tarihlerinden itibaren yıl sonuna kadar İş Sanat'ın YouTube kanalı ve internet sitesi üzerinden erişime açık olacak. **MS**

